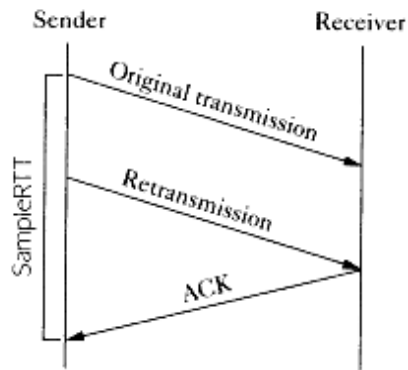
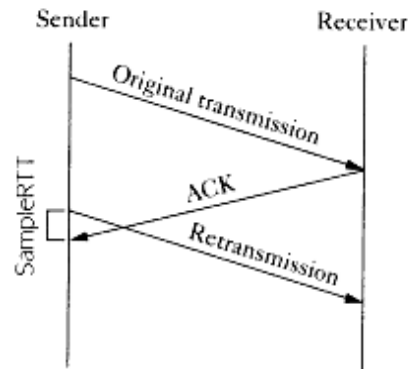

5. prednáška

(a)

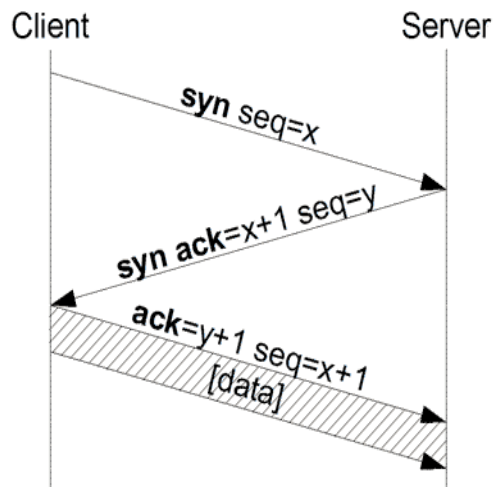

(b)

Source Port				Destination Port				
Sequence Number								
Acknowledgment Number								
Data Offset	Reserved	URG	ACK	PSH	RST	SYN	FIN	Window
Checksum				Urgent Pointer				
Options				Padding				

Transportná vrstva

2.časť

Source Port (16 bits)	Destination Port (16 bits)
Length (16 bits)	Checksum (16 bits)
Data....	

Transportná vrstva: čo už vieme

- ❑ TCP u odosielateľa delí správy (prúd dát) aplikačnej vrstvy na časti, z ktorých pridaním hlavičky vznikajú **segmenty**.
- ❑ Pre UDP musí veľké dáta deliť aplikačná vrstva. Dáta aplikácie sa pripoja k hlavičkám a vznikajú **datagramy**.
- ❑ Transportná vrstva príjemcu extrahuje dáta zo segmentov/datagramov a poskytuje ich aplikačnej vrstve
- ❑ hlavnou úlohou transportných protokolov je **umožniť odosielanie a prijímanie dát aplikácie cez sokety**
- ❑ soket je otvorený procesom alebo vláknom procesu. Je mu pridelený **port a rozhranie (jeho IP adresa)**, cez ktoré bude komunikovať
- ❑ soket je jednoznačne určený:
 - ❖ v UDP **IP adresou príjemcu a portom príjemcu**
 - ❖ v TCP **IP adresami príjemcu a odosielateľa a portami príjemcu a odosielateľa**

Transportná vrstva: čo už vieme

❑ Vlastnosti protokolu UDP:

- ❖ odosielanie dát bez nadviazania spojenia
- ❖ “umožňuje” vyslanie dát k viacerým staniciam (napr. vysielanie internetového rádia)
- ❖ počítanie kontrolných súčtov
- ❖ nepotvrdzovaný prenos dát
 - proces príjemcu môže dostať dáta v inom poradí
 - stratené datagramy sa neodhaľujú
- ❖ nemá kontrolu toku dát
- ❖ nemá kontrolu zahltenia siete

Potvrdzovaný prenos dát: čo už vieme

□ Potvrdzovaný prenos dát cez nespoľahlivý kanál:

- ❖ kontrolný súčet
- ❖ sekvenčné čísla
- ❖ potvrdenia (ACK) so sekvenčnými číslami
- ❖ časovač

□ Pipelining

- ❖ zvýšenie efektivity
- ❖ okno odoslaných segmentov bez potvrdenia prijatia
- ❖ okno prijatých segmentov
- ❖ viac sekvenčných čísiel ($\geq 2 * \text{veľkosť okna}$)
- ❖ kumulatívne potvrdenie

Osnova rozprávania o transportnej vrstve

❑ 3.1 Služby transportnej vrstvy

❑ 3.2 Delenie správ a adresácia soketov

❑ 3.3 UDP: bezstavový transportný protokol

❑ 3.4 Princípy potvrdzovaného toku dát

❑ 3.5 TCP: stavový transportný protokol

❖ štruktúra segmentu

❖ pripájanie a odpájanie

❖ potvrdzovaný tok dát

❖ kontrola toku dát

❑ 3.6 Princípy zabezpečenia kontroly zhltenia

❑ 3.7 Kontrola zhltenia v protokole TCP

TCP: vlastnosti

RFCs: 793, 1122, 1323, 2018, 2581

❑ point-to-point:

❖ komunikácia vždy presne dvoch soketov

❑ potvrdzovaný prúd bajtov pre aplikáciu v správnom poradí

❑ pipelining:

❖ posiela ďalšie segmenty bez okamžitého potvrdenia predchádzajúcich

❑ buffre odosielateľa a príjemcu

❑ full duplex:

❖ obojsmerný tok dát v tom istom spojení

❑ so spojením:

❖ handshaking (zahájenie spojenia cez riadiace segmenty) pred odosielaním prvých dát

❑ kontrola toku dát:

❖ odosielateľ nezahltí príjemcu

❑ kontrola zahltenia siete:

❖ odosielateľ nezahltí zariadenia na ceste k cieľu

Potvrdzovaný prenos dát cez TCP

- ❑ TCP využíva nespoľahlivý (best effort) prenos dát protokolom IP
- ❑ pipelining segmentov
 - ❖ okno príjemcu aj odosielateľa
- ❑ kumulatívne potvrdenia
- ❑ jediný časovač na preposielania

- ❑ opätovné posielanie je spôsobené:
 - ❖ timeout-om
 - ❖ viacnásobným potvrdením
- ❑ na začiatok uvažujme zjednodušeného odosielateľa:
 - ❖ ignorujme kontrolu toku dát a zahltenia

Osnova rozprávania o transportnej vrstve

❑ 3.1 Služby transportnej vrstvy

❑ 3.2 Delenie správ a adresácia soketov

❑ 3.3 UDP: bezstavový transportný protokol

❑ 3.4 Princípy potvrdzovaného toku dát

❑ 3.5 TCP: stavový transportný protokol

❖ štruktúra segmentu

❖ pripájanie a odpájanie

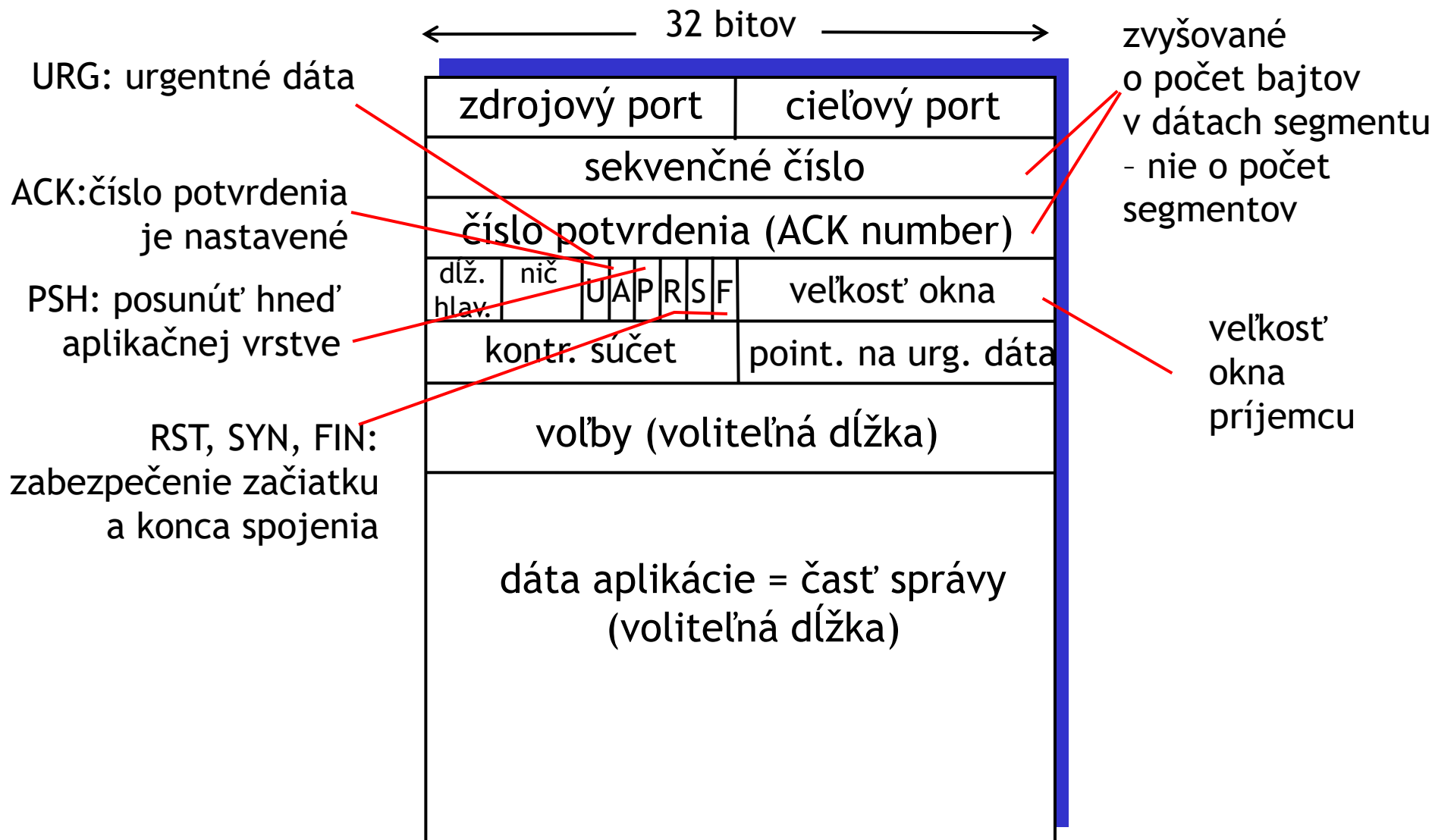
❖ potvrdzovaný tok dát

❖ kontrola toku dát

❑ 3.6 Princípy zabezpečenia kontroly zahltenia

❑ 3.7 Kontrola zahltenia v protokole TCP

Štruktúra TCP segmentu

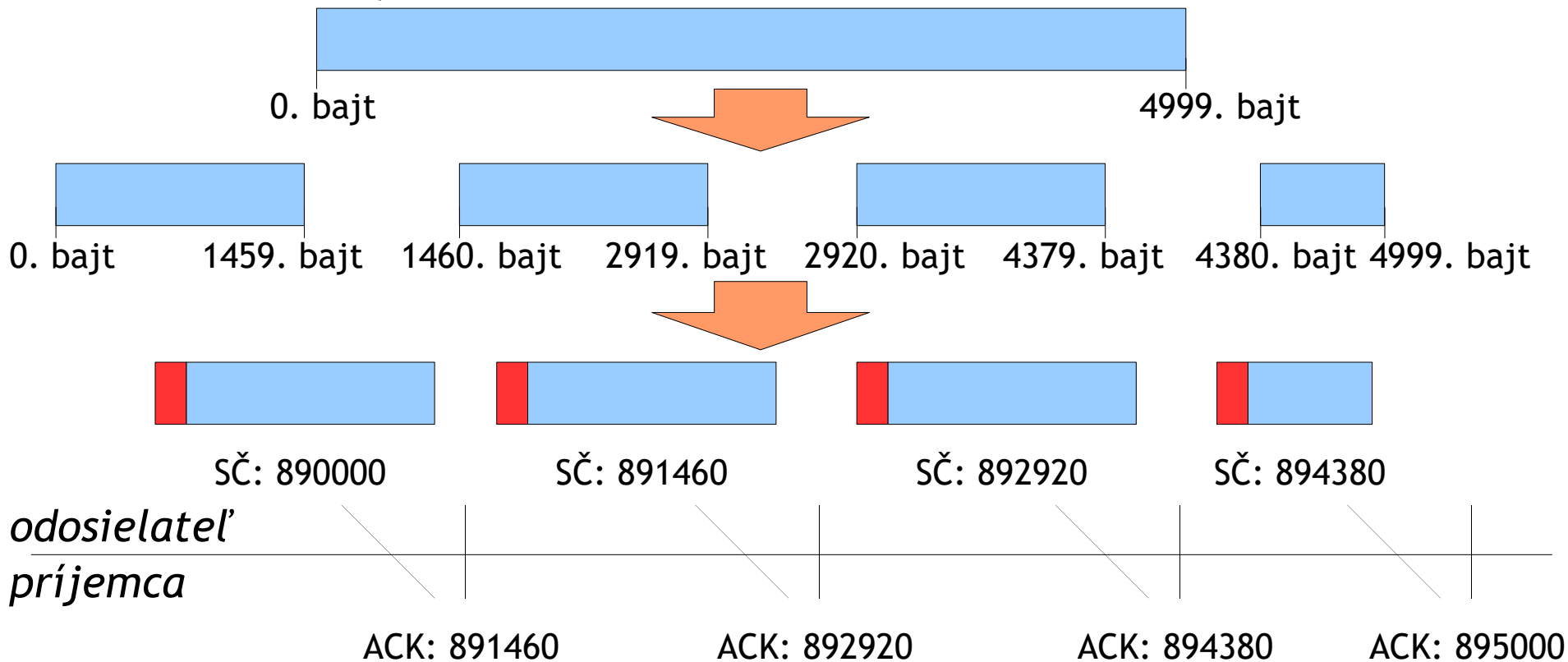

TCP sekvenčné čísla a potvrdenia

Vygenerované sekvenčné
číslo = 889999,
Prvé dátové
SČ = 890000

odosielajúci
proces

pošle "veľkú" správu transportnej vrstve veľkosti 5000 bajtov

TCP sekvenčné čísla a potvrdenia

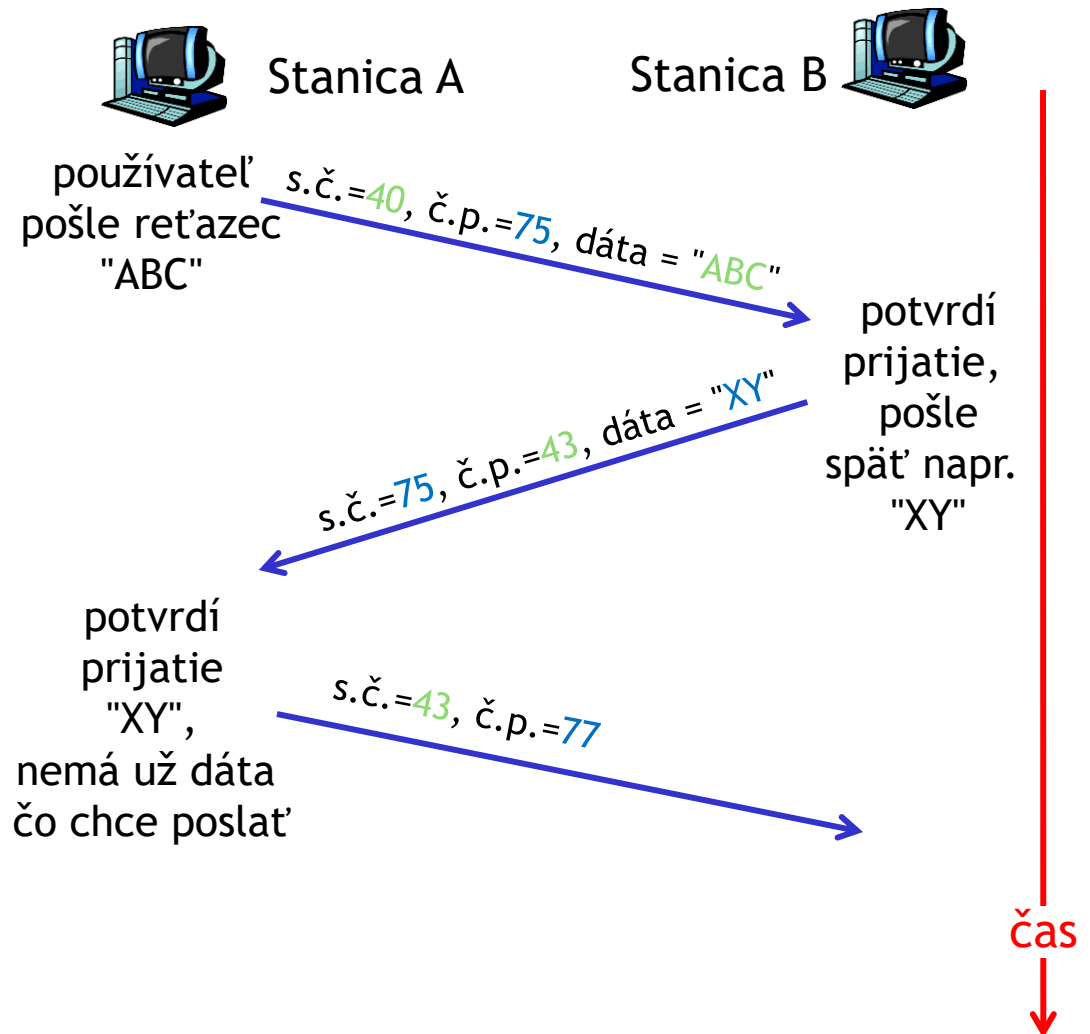
Sekvenčné čísla:

□ poradové číslo prvého dátového bajtu v segmente

Čísla potvrdenia (ACK):

□ sekvenčné číslo dátového bajtu, ktorý je očakávaný ako ďalší v poradí na prijatie

□ kumulatívne potvrdenie

TCP: Manažment napojenia

- ❑ pred výmenou dát sa musí inicializovať spojenie
- ❑ úvodné nastavenie premenných:
 - ❖ úvodné sekvenčné číslo - náhodné
 - ❖ buffer, premenné kontroly toku dát (napr. **RcvWindow**)
- ❑ server: čaká na klienta

```
ServerSocket serverSocket = new ServerSocket(port) ;  
Socket connectionSocket = serverSocket.accept() ;
```

- ❑ klient: iniciátor spojenia

```
Socket clientSocket = new Socket("hostname",port) ;
```

TCP: Manažment napojenia

Napojenie (handshake):

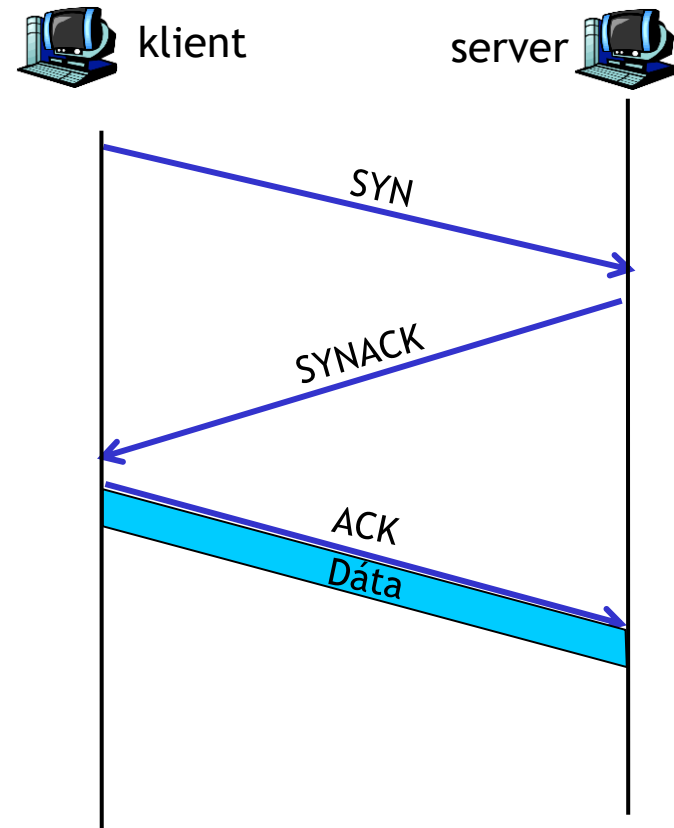
krok 1: klient pošle SYN segment na server

- ❖ vygeneruje svoje úvodné sekvenčné číslo
- ❖ žiadne dáta
- ❖ klient alokuje buffer

krok 2: server prijme SYN, odpovie SYNACK segmentom

- ❖ vygeneruje svoje úvodné sekvenčné číslo
- ❖ žiadne dáta
- ❖ server alokuje buffer

krok 3: klient prijme SYNACK, odpovie bežným ACK segmentom, ktorý už môže obsahovať dáta

Po vytvorení spojenia už je z pohľadu TCP jedno, ktorý z nich je klient a ktorý je server

TCP: Manažment odpojenia

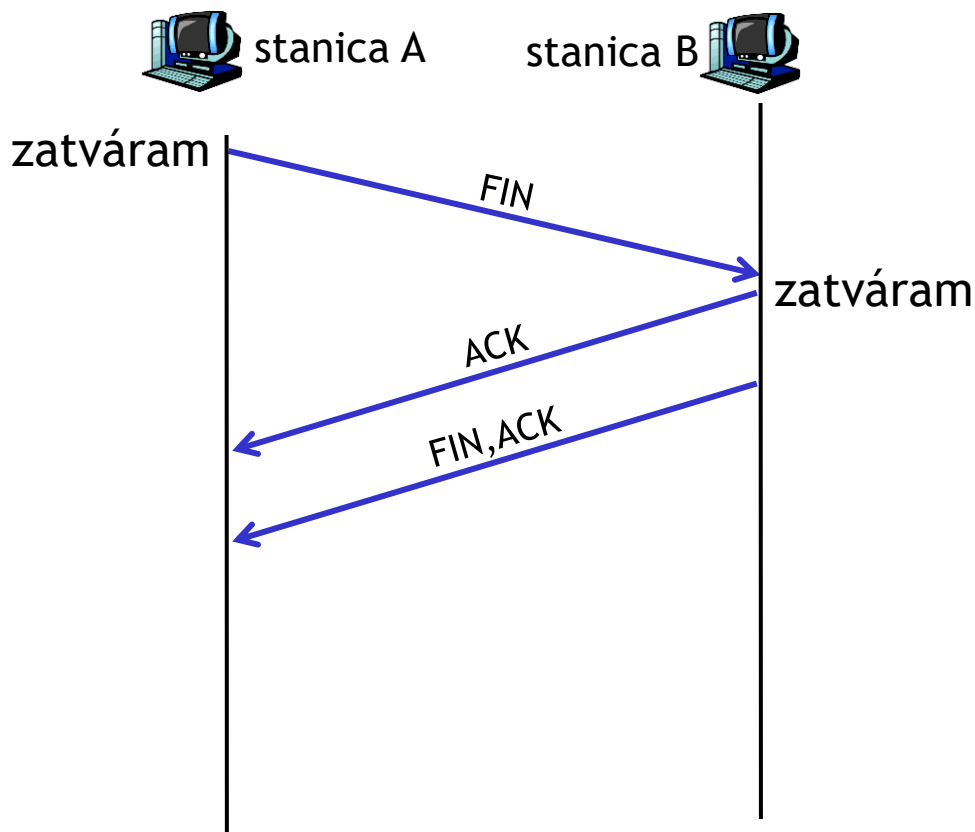
Uzavretie spojenia:

jedna zo staníc chce ukončiť spojenie (pôvodný klient alebo server): `socket.close()` ;

krok 1: stanica A pošle FIN (alebo FINACK) segment stanici B

krok 2: stanica B prijme FIN, odpovie ACK segmentom.

krok 3: stanica B ak už nemá ďalšie dáta, pošle FINACK segment stanici A.

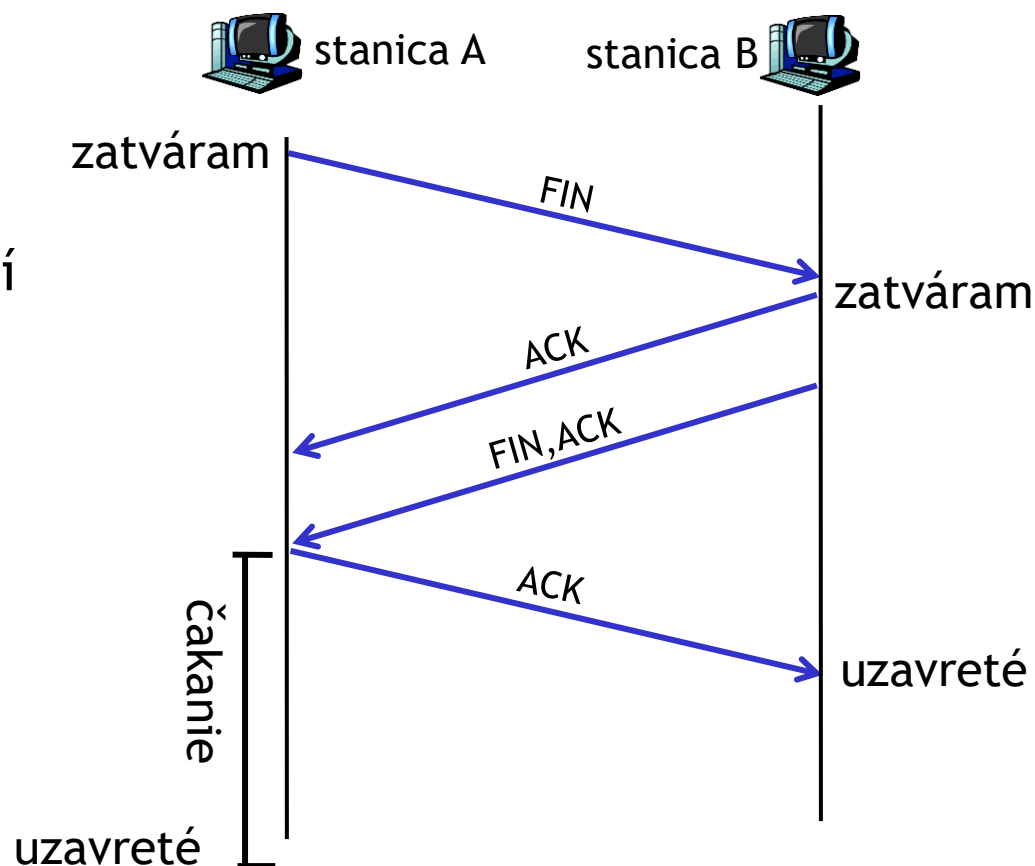
TCP: Manažment odpojenia

krok 4: stanica A prijme
FINACK, odpovie ACK
segmentom.

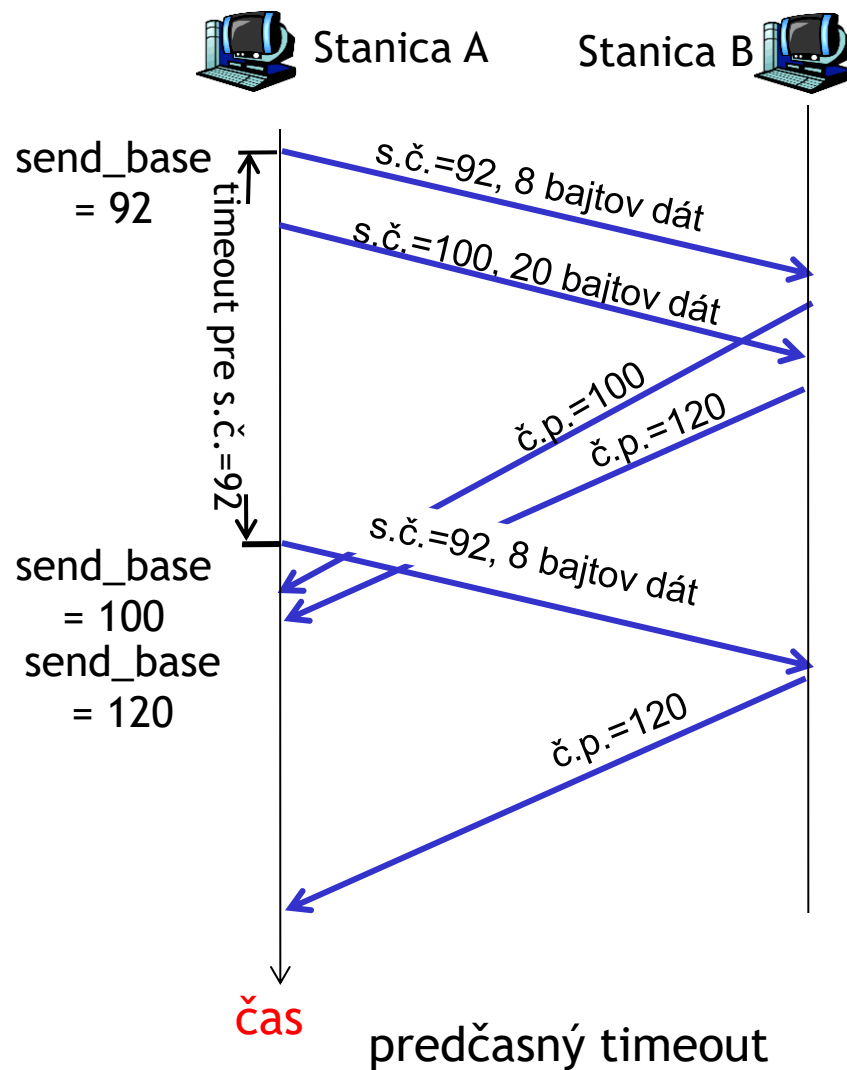
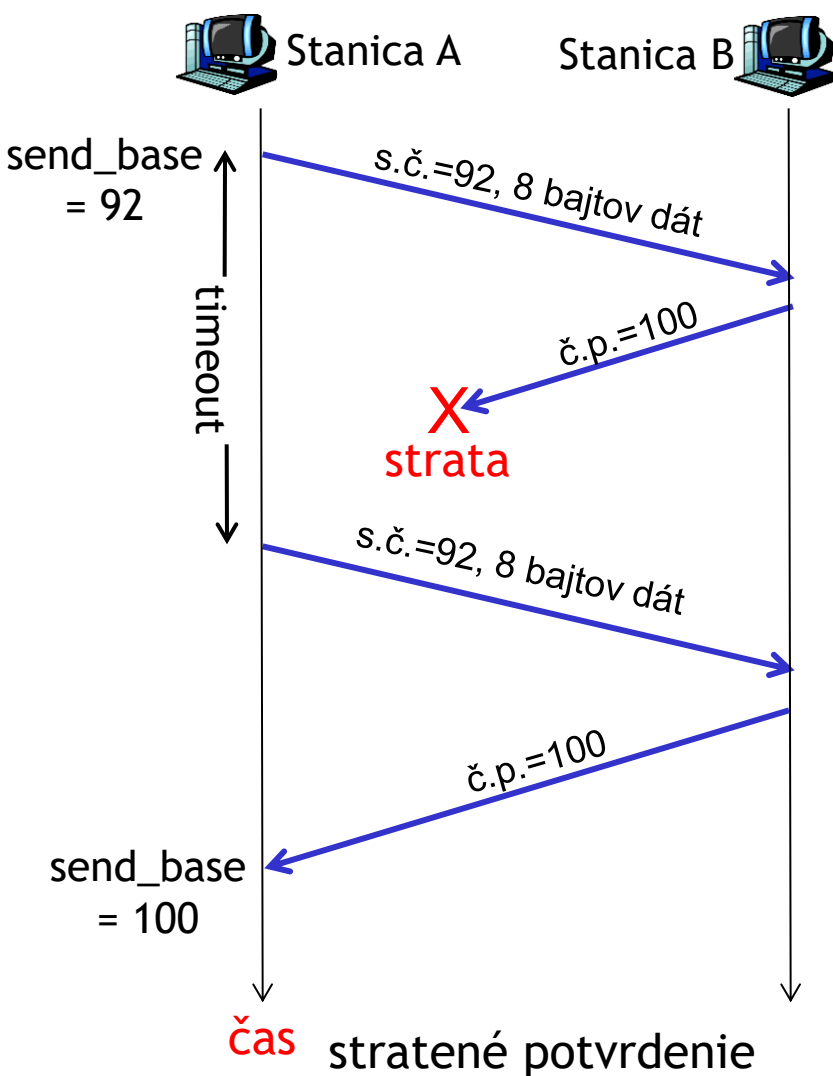
❖ začne čakať, či nepríde ďalší
FINACK (ak sa jeho posledný
ACK stratil)

❖ obvykle sa čaká 30 s, 1 min
alebo 2 min

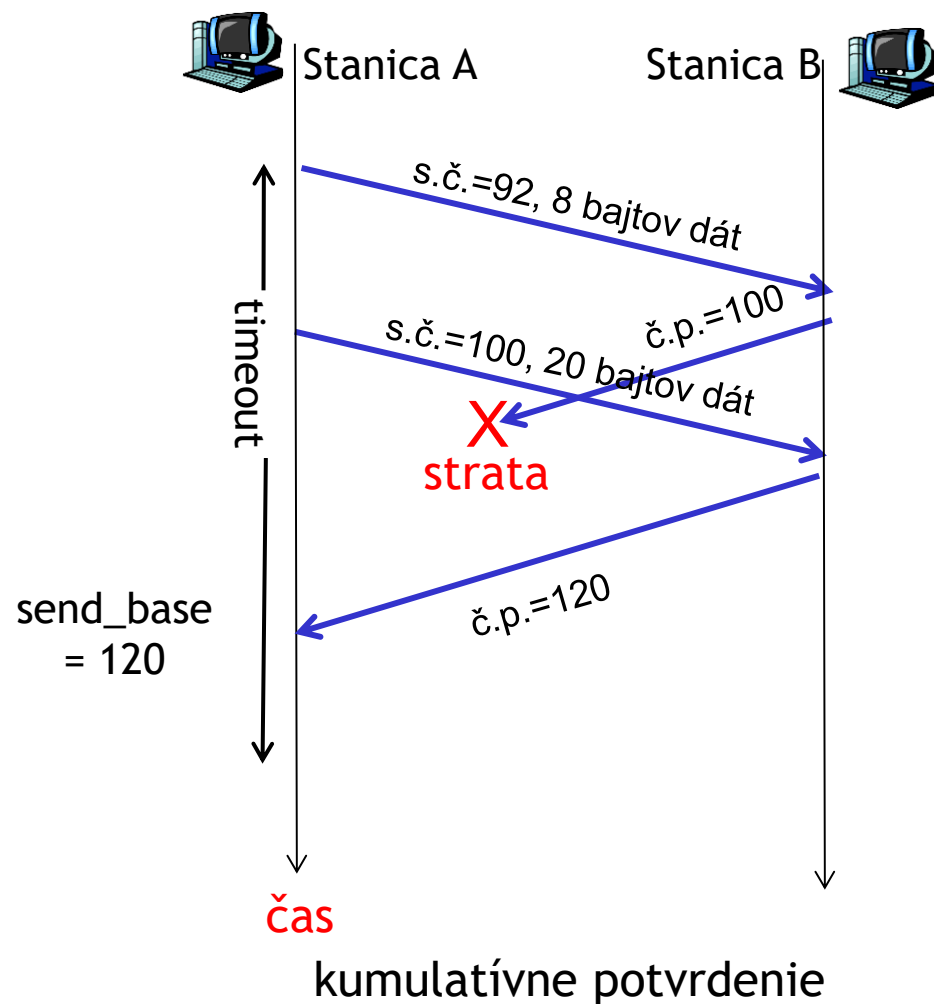
krok 5: stanica B prijme ACK.
Uzatvorenie spojenia.

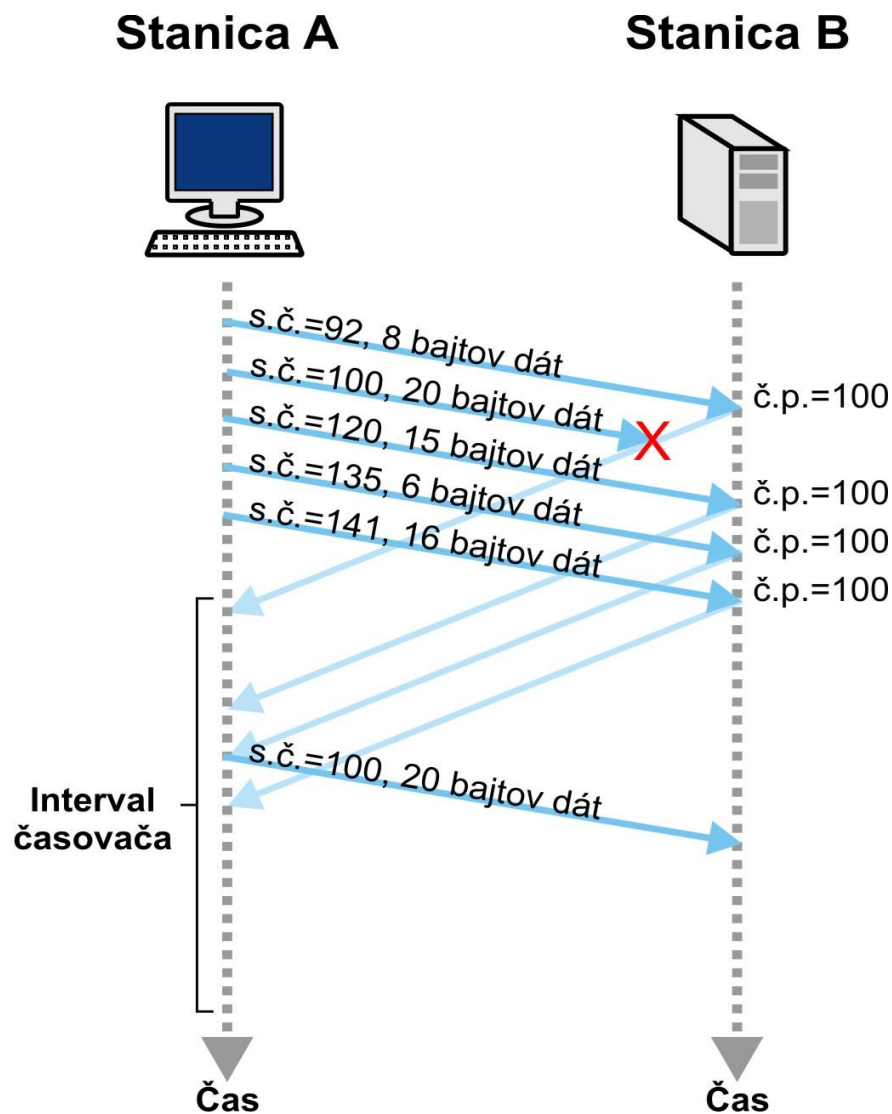
TCP: príklad komunikácie

TCP: príklad komunikácie

TCP: viacnásobné potvrdenie

Udalosti odosielateľa:

došli dáta aplikačnej vrstvy:

- ❑ Vytvor segment so sekvenčným číslom *nextSeqNum*
- ❖ nastav *nextSeqNum* na svoje sekvenčné číslo plus veľkosť dát v svojom segmente
- ❑ Ak bolo okno odosielateľa prázdne, zapni časovač
- ❑ expiračný interval: *TimeoutInterval*

timeout:

- ❑ prepošli najstarší nepotvrdený segment
- ❑ reštartuj časovač

prišlo potvrdenie:

- ❑ ak sa týka doteraz nepotvrdených segmentov (číslo potvrdenia > send_base)
- ❖ nastav segment s dôjdeným číslom potvrdenia a všetky od neho staršie ako potvrdené a odstráň ich z okna odosielateľa
- ❖ ak sú ešte nepotvrdené segmenty, zapni časovač
- ❑ ak prišli 3 potvrdenia s rovnakým číslom, prepošli najstarší nepotvrdený segment znova

TCP: generovanie potvrdení

[RFC 1122, RFC 2581]

udalosť TCP príjemcu

akcia

Príchod segmentu s očakávaným sekvenčným číslom, všetky dáta s menším číslom už potvrdené.

Nastav oneskorené potvrdenie.
Čakaj max. 500 ms na ďalší segment.
Ak nedôjde, odošli toto potvrdenie.

Príchod segmentu s očakávaným sekvenčným číslom. Predchádzajúci segment nebol potvrdený.

Odošli kumulatívne potvrdenie za oba segmenty.

Príchod segmentu mimo poradie s vyšším ako očakávaným sekvenčným číslom. Zistená diera !

Odošli **(zdupľované) potvrdenie** s číslom potvrdenia najstaršieho neprijatého segmentu.

Príchod segmentu, ktorý čiastočne alebo úplne vyplní diera.

Odošli potvrdenie s číslom potvrdenia najstaršieho neprijatého segmentu.

Rýchle preposlanie

- ❑ Timeout nastáva až po relatívne dlhom čase:

- ❖ dlhá prestávka pred preposlaním strateného paketu

- ❑ Zistenie stratených segmentov cez viacnásobné potvrdenie

- ❖ Odosielateľ odošle mnoho dát, pokiaľ sa nezistí strata

- ❖ Ak sa segment stratí, začne prichádzať veľa rovnakých potvrdení

- ❑ Ak odosielateľ dostane 3 potvrdenia s rovnakým číslom, predpokladá, že dáta sa stratili:

- ❖ rýchle preposlanie: pošlem dáta znova bez toho, aby som čakal na timeout a reštartujem časovač

Round Trip Time (RTT) a timeout

Aká je správna hodnota pre interval timeoutu časovača?

- ❑ viac ako RTT
- ❖ ale RTT je vždy iné
- ❑ ak je malá: predčasné opätovné poslania
- ❖ zbytočné preposielania
- ❑ ak je veľká: pomalá reakcia na stratu segmentu

❑ **SampleRTT**: čas medzi odoslaním segmentu a príchodom jeho potvrdzovacieho segmentu

❖ ignorujeme preposielania

❑ **SampleRTT** sa dosť mení, potrebujeme niečo stabilnejšie

❖ vezmeme do úvahy niekoľko posledných hodnôt **SampleRTT**

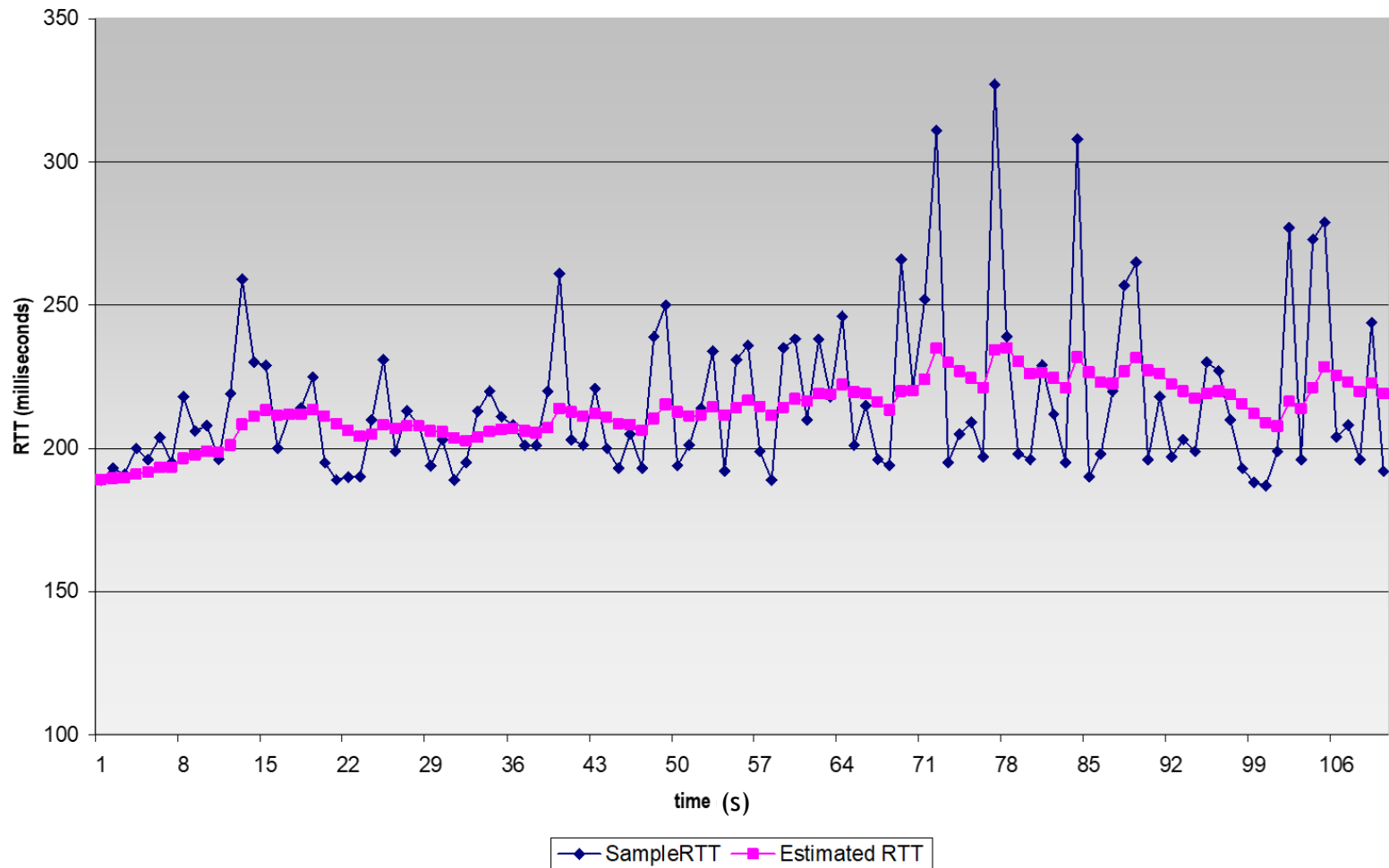
Očakávané RTT (EstimatedRTT)

$$\text{EstimatedRTT} = (1 - \alpha) * \text{EstimatedRTT} + \alpha * \text{SampleRTT}$$

- ❑ Predchádzajúca hodnota **EstimatedRTT** ovplyvňuje novú
- ❑ Exponential weighted moving average (exponenciálny vážený pohybujúci sa priemer ?)
- ❑ Vplyv posledného merania je oveľa menší ako vplyv pôvodnej hodnoty **EstimatedRTT**
- ❑ typicky $\alpha = 0.125$

Príklad vývoja SampleRTT a EstimatedRTT v reálnom príklade

RTT: gaia.cs.umass.edu to fantasia.eurecom.fr

Nastavenie timeout intervalu

- ❑ `EstimatedRTT` plus “ochranný pás”
- ❖ veľká zmena `SampleRTT` -> väčší ochranný pás
- ❑ najprv vyjadríme, ako sa `SampleRTT` odchyľuje od `EstimatedRTT`:

$$\text{DevRTT} = (1-\beta) * \text{DevRTT} + \beta * |\text{SampleRTT} - \text{EstimatedRTT}|$$

typicky $\beta = 0.25$

TimeoutInterval nastavíme nasledovne:

$$\text{TimeoutInterval} = \text{EstimatedRTT} + 4 * \text{DevRTT}$$

Osnova rozprávania o transportnej vrstve

❑ 3.1 Služby transportnej vrstvy

❑ 3.2 Delenie správ a adresácia soketov

❑ 3.3 UDP: bezstavový transportný protokol

❑ 3.4 Princípy potvrdzovaného toku dát

❑ 3.5 TCP: stavový transportný protokol

❖ štruktúra segmentu

❖ pripájanie a odpájanie

❖ potvrdzovaný tok dát

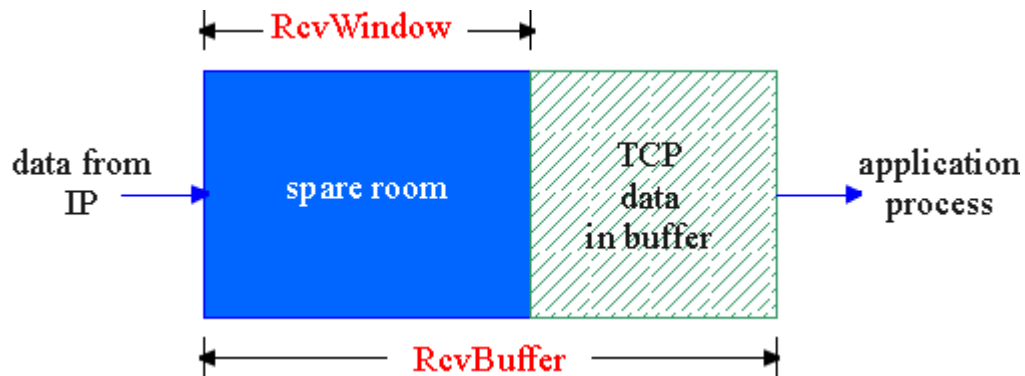
❖ kontrola toku dát

❑ 3.6 Princípy zabezpečenia kontroly zhltenia

❑ 3.7 Kontrola zhltenia v protokole TCP

TCP: Kontrola toku dát

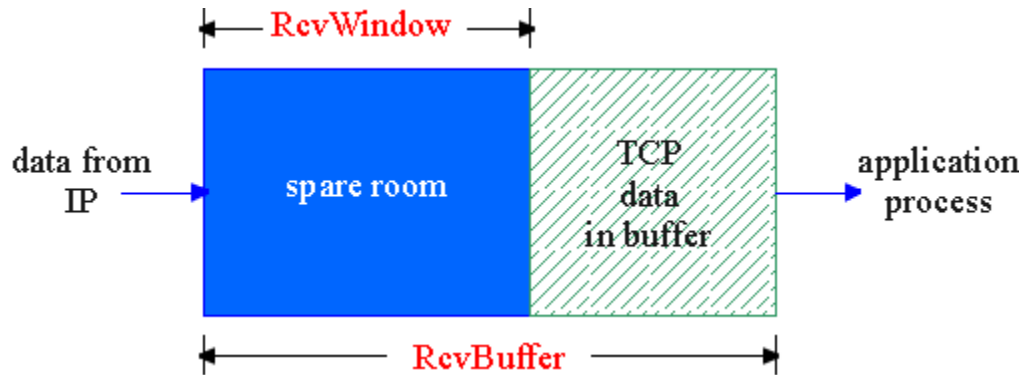
- ❑ na prijaté dáta máme buffer = okno príjemcu + nespracované dáta:

- ❑odosielateľ nechce zahltiť príjemcu rýchlym posielaním správ
- ❑snažíme sa odosielať takou rýchlosťou, akou to stíha príjemca spracúvať

- ❑ proces aplikácie nemusí stíhať čítať z buffra

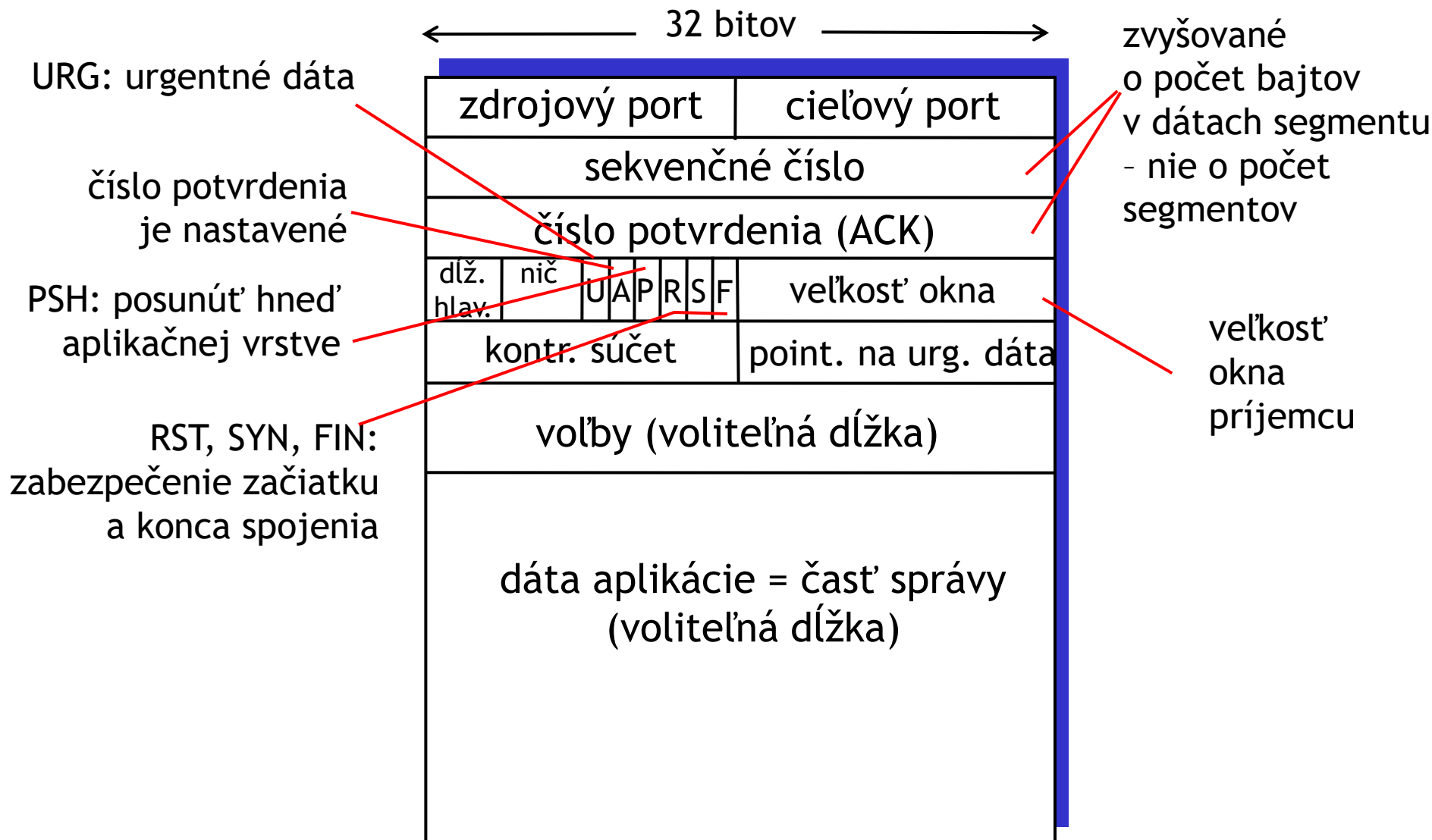
TCP: Kontrola toku dát

- ❑ voľné miesto v buffri príjemcu
- ❑ = **RcvWindow**
- ❑ = **RcvBuffer** - dáta nespracované aplikáciou

- ❑ Príjemca informuje odosielateľa o veľkosti **RcvWindow** v hlavičke segmentu
- ❑ Odosielateľ nastavuje veľkosť svojho okna podľa hodnoty **RcvWindow**
 - ❖ iba toľko nepotvrdených segmentov môže mať odoslaných
 - ❖ garantujeme, že príjemcu nezahltíme

Štruktúra TCP segmentu

Osnova rozprávania o transportnej vrstve

❑ 3.1 Služby transportnej vrstvy

❑ 3.2 Delenie správ a adresácia soketov

❑ 3.3 UDP: bezstavový transportný protokol

❑ 3.4 Princípy potvrdzovaného toku dát

❑ 3.5 TCP: stavový transportný protokol

❖ štruktúra segmentu

❖ pripájanie a odpájanie

❖ potvrdzovaný tok dát

❖ kontrola toku dát

❑ 3.6 Princípy zabezpečenia kontroly zhltenia

❑ 3.7 Kontrola zhltenia v protokole TCP

Princípy zabezpečenia kontroly zahltenia

Zahltenie:

- ❑ neformálne: “veľa zdrojov generuje tak veľa dát, že ich *siet'* nestíha všetky spracovať a preposielať k cieľom”
- ❑ rôzne od kontroly toku dát!
- ❑ prejavy:
 - ❖ stratené pakety (pretečenie buffrov na routroch)
 - ❖ veľké zdržania (čakanie v radoch paketov v routroch)

Prístupy ku kontrole zahltenia

Dva hlavné prístupy:

Kontrola zahltenia pozorovaním vlastnej TCP komunikácie:

- ❑ žiadne explicitné informácie z jadra siete
- ❑ zahltenie sa odhalí stratou a zdržaním segmentov
- ❑ podpora priamo v TCP protokole

Kontrola zahltenia s asistenciou siete:

- ❑ routre poskytujú spätnú väzbu cieľovým staniciam
- ❖ jednobitová informácia o zahltení
- ❖ explicitná hodnota rýchlosti, ktorou má odosielateľ vysielat'

Osnova rozprávania o transportnej vrstve

❑ 3.1 Služby transportnej vrstvy

❑ 3.2 Delenie správ a adresácia soketov

❑ 3.3 UDP: bezstavový transportný protokol

❑ 3.4 Princípy potvrdzovaného toku dát

❑ 3.5 TCP: stavový transportný protokol

❖ štruktúra segmentu

❖ pripájanie a odpájanie

❖ potvrdzovaný tok dát

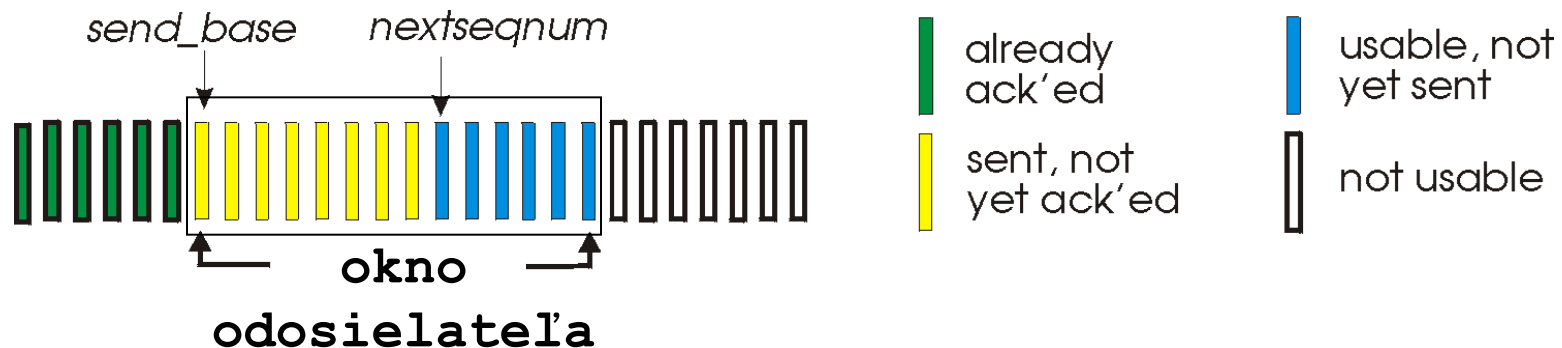
❖ kontrola toku dát

❑ 3.6 Princípy zabezpečenia kontroly zhltenia

❑ 3.7 Kontrola zhltenia v protokole TCP

Kontrola zahltenia v TCP

- ❑ bez spolupráce so “siet’ou”, teda s routrami
- ❑ rýchlosť odosielania je limitovaná veľkosťou okna **Congwin** (congestion=zahltenie)

- ❑ Okno odosielateľa = $\min \{ \text{Congwin}, \text{RcvWindow} \}$

Kontrola zahltenia v TCP

❑ “skúšanie” použiteľnej šírky pásma:

❖ **ideálne**: odosielam tak rýchlo, ako mi umožňuje pripojenie (**Congwin** je také veľké ako treba), pričom nedochádza k stratám ani zdržaniu

❖ **zvyšuj** hodnotu **Congwin**, pokiaľ nedôjde k strate (pokiaľ nezahlcujeme)

❖ **strata paketu**: **zníž** hodnotu **Congwin**, a opäť skús zvyšovať

❑ dve “fázy”

❖ **pomalý štart (slow start)**

❖ **predchádzanie zahlteniu (congestion avoidance)**

❑ **dôležité premenné**:

❖ **Congwin**

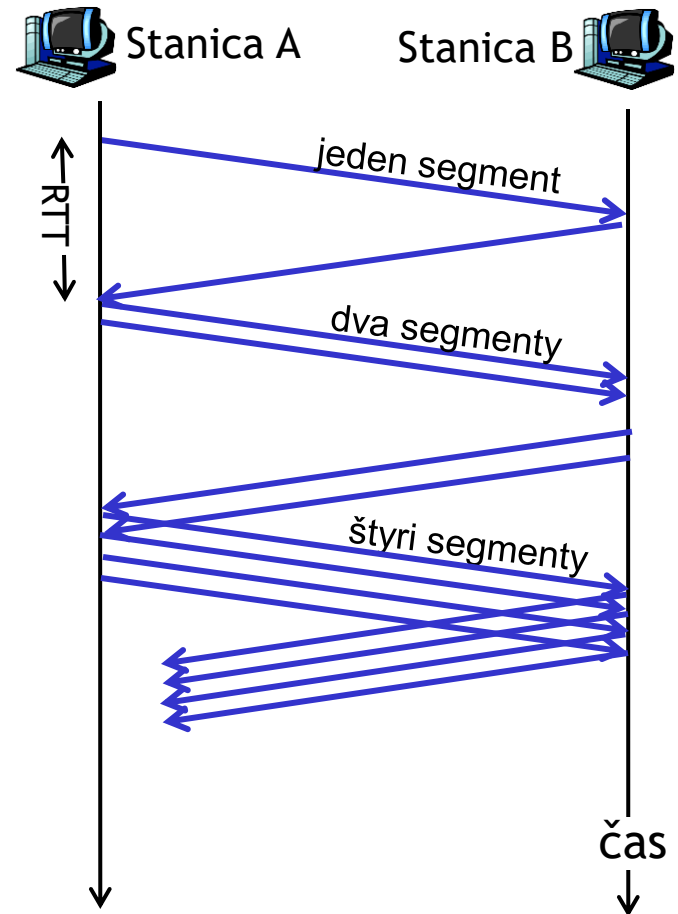
❖ **threshold**: definuje hranicu “správania” pri ďalšom odosielaní po zistení straty paketu

Pomalý štart (Slow Start)

SlowStart algoritmus

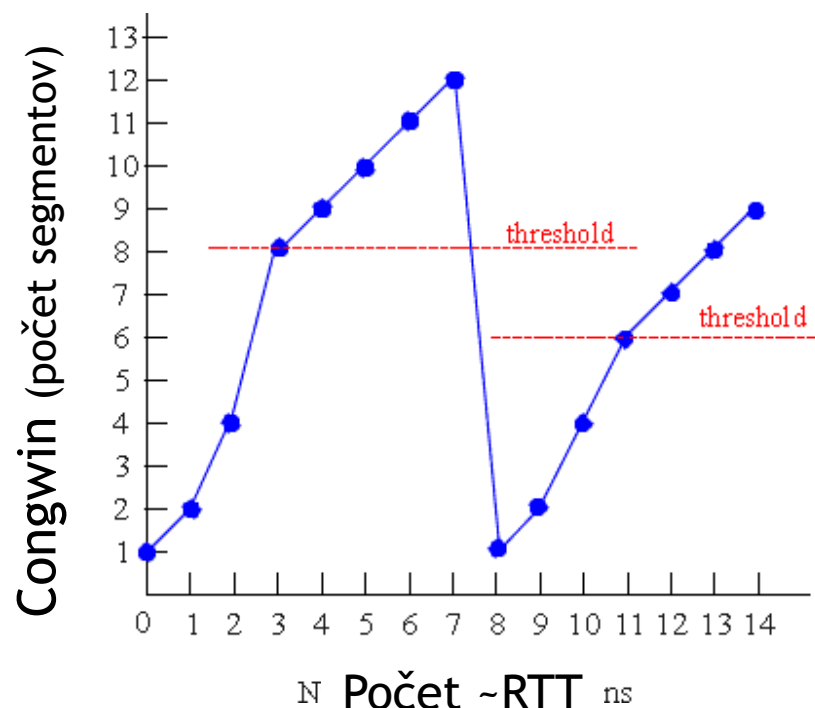
```
Congwin = 1  
do {  
    pre každý ACK segment bez  
        duplicit Congwin++  
} while (! strata paketu AND  
        !(CongWin > threshold))
```

□ exponenciálny nárast veľkosti okna s každým $\sim$ RTT (t.j. potvrdením celého predchádzajúceho okna)

Predchádzanie zahlteniu: TCP Tahoe

```
/* SlowStart skončil */  
/* Congwin > threshold */  
while (nie je strata počas ~RTT) {  
    Congwin++  
}  
threshold = Congwin/2  
Congwin = 1  
začni SlowStart
```


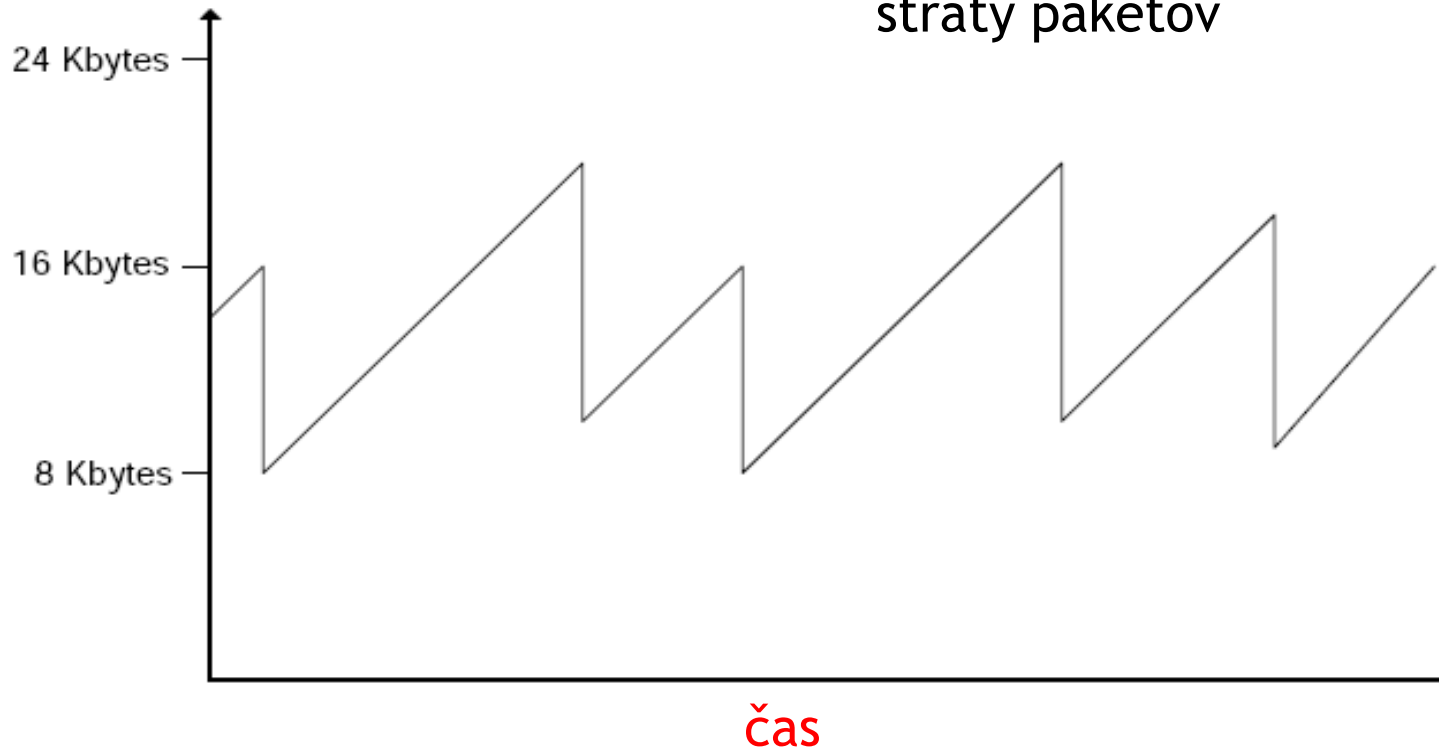
TCP AIMD = additive increase, multiplicative decrease

zmenšovanie delením:

ignorujeme SlowStart =>
 $\text{CongWin} = \text{CongWin} / 2$

zväčšovanie pripočítavaním:

zväčšíme **CongWin** o 1
maximálnu veľkosť segmentu
(MSS) po každom ~RTT bez
straty paketov

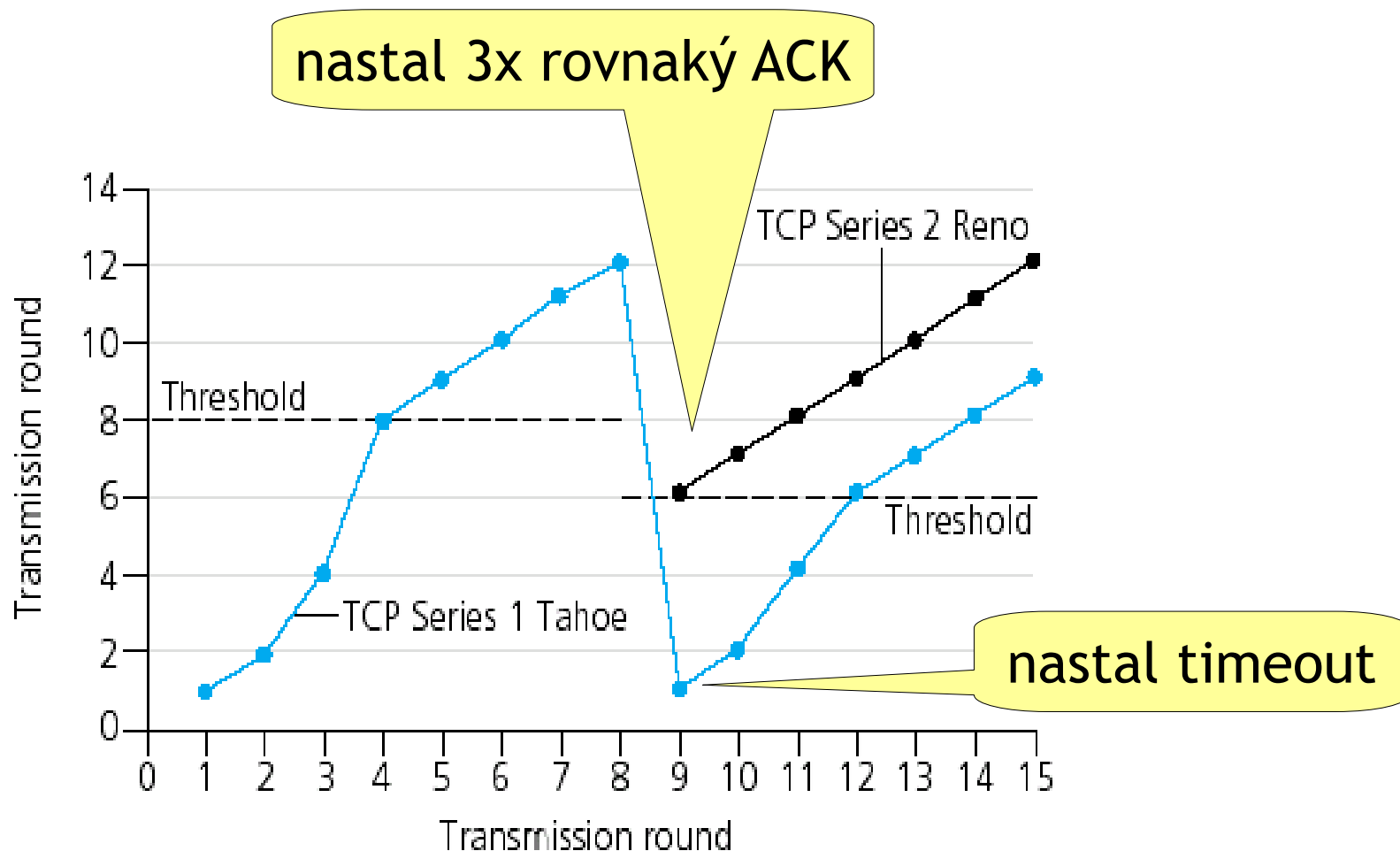
Vylepšenie: TCP Reno

- ❑ Po troch 3 rovnakých potvrdeniach:
 - ❖ veľkosť **CongWin** sa delí na polovicu
 - ❖ následne rastie lineárne
- ❑ ALE ak nastal timeout:
 - ❖ **CongWin** sa nastaví na veľkosť 1 segmentu (1 MSS)
 - ❖ začne SlowStart, ktorý beží až do thresholdu

Filozofia:

- ❑ 3 rovnaké potvrdenia hovoria, že sieť je schopná prenášať nejaké segmenty
- ❑ timeout bez toho, aby nastali 3 rovnaké potvrdenia je “vážnejšia udalosť”

Vylepšenie: TCP Reno

Zhrnutie: kontrola zahltenia v TCP

- ❑ Ak **CongWin** je menšie ako **threshold**, odosielateľ je vo fáze **slowStart**, okno rastie exponenciálne.
- ❑ Ak **CongWin** je väčšie ako **threshold**, odosielateľ je vo fáze **"predchádzanie zahlteniu"**, okno rastie lineárne, ale:
- ❑ Ak príde **3x rovnaký ACK**, **threshold** aj **CongWin** sa nastaví na **CongWin/2**
- ❑ Ak nastane **timeout**, **threshold** sa nastaví na **CongWin/2** a **CongWin** sa nastaví na 1 MSS.

Priepustnosť TCP

- určíme priemernú priepustnosť TCP ako funkciu veľkosti okna a $\sim RTT$
- ❖ ignorujeme SlowStart
- označme W ako veľkosť okna pri odhalení straty.
- keď veľkosť okna je w , priepustnosť je $w/\sim RTT$
- hneď po strate sa w zmenší na $W/2$, priepustnosť na $W/(2 \cdot \sim RTT)$.
- predpokladajme, že W sa nemení, potom priemerná priepustnosť je $0.75 W/\sim RTT$

Budúcnosť TCP: “dlhé, široké rúry”

- ❑ Príklad: 1500 bytové segmenty, 100ms RTT, chceme priepustnosť 10 Gb/s
- ❑ Potrebujeme veľkosť okna $W = 83\,333$ MSS
- ❑ Vzorec pre priepustnosť ako funkcia frekvencie strát (L):

$$\frac{1.22 \cdot MSS}{RTT\sqrt{L}}$$

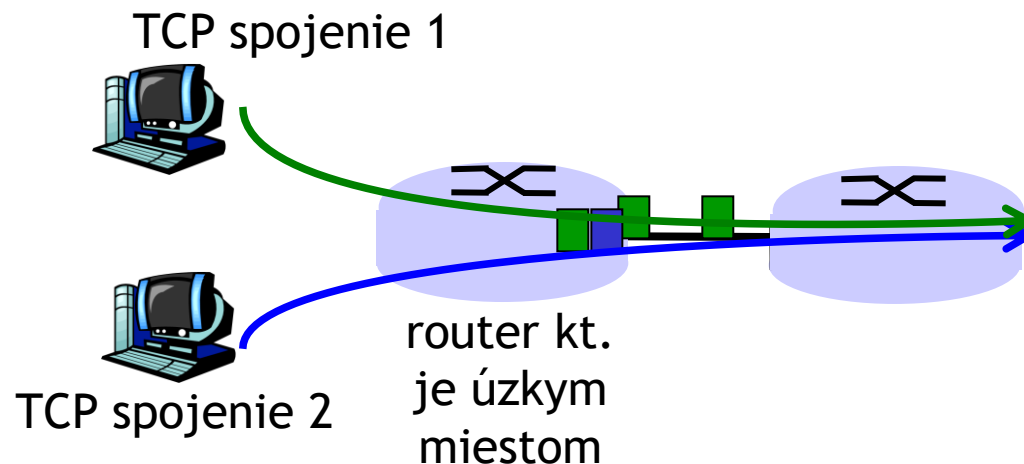
- ❑ $\rightarrow L = 2 \cdot 10^{-10}$ t.j. 1 strata po $4,666 \cdot 10^9$ segmentoch
- ❑ Vývoj nových TCP algoritmov na kontrolu zahltenia pre veľké rýchlosti a vzdialenosti

Užitočné voľby v TCP hlavičke

- ❑ Hlavička obsahuje miesto pre ďalšie voľby
- ❑ Štandardná veľkosť MSS je 536 bajtov. Bežne sa však používa 1460 bajtov.
- ❖ Počas handshaku vieme nastaviť premennú **MSS** na vyššiu alebo nižšiu
- ❑ Maximálne číslo v TCP hlavičke pre veľkosť okna príjemcu je 65535 bajtov
- ❖ pri veľkosti MSS 1460 B máme iba okno iba do 44 MSS !
- ❖ Počas handshaku vieme nastaviť premennú **WSCALE**, ktorou vykonáme bitový posun čísla veľkosti okna v hlavičke.
 - Určíme tak násobok dvojky, ktorým sa bude násobiť hodnota veľkosti okna v hlavičke počas celej komunikácie → okno môže mať pokojne až 1 GB

Spravodlivosť TCP

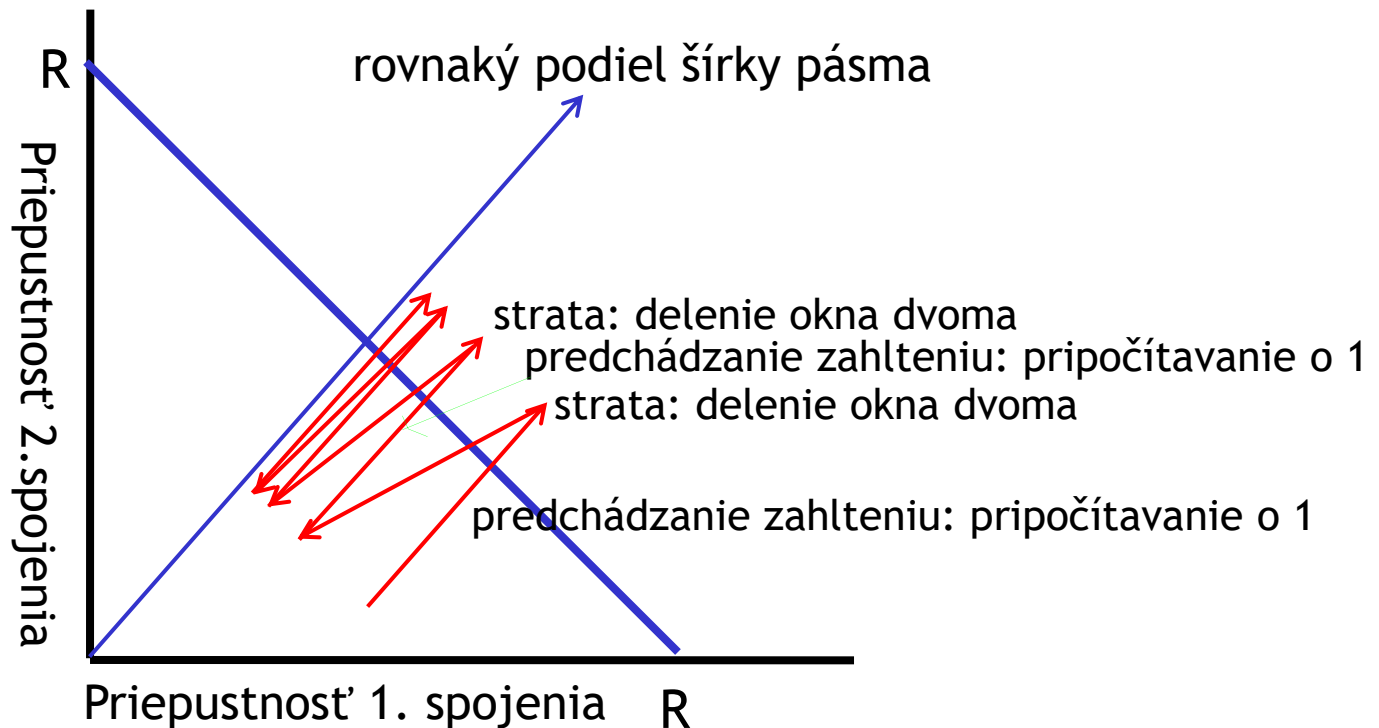
Cieľ spravodlivosti: ak k TCP spojení zdieľa rovnaké úzke miesto s prenosovou rýchlosťou R , každý by mal mať priemernú rýchlosť spojenia R/k

Prečo je TCP spravodlivé

Dve súťažiace spojenia:

- fáza “predchádzanie zahlteniu” zväčšuje okno o 1 u oboch
- pri strate je delenie dvoma proporčné (u pomalšieho menej)

Spravodlivosť

UDP:

- ❑ Multimedialne aplikácie často nepoužívajú TCP

- ❖ rýchlosť sa pri zahŕnutí neznižuje

- ❖ posielajú dáta konštantnou rýchlosťou

- ❖ nevadí im strata paketov

- ❑ Miesto pre výskum: urobiť UDP tak, aby bolo priateľské k TCP

Paralelné TCP spojenia

- ❑ nič nebráni tomu, aby aplikácie otvorili viac paralelných spojení medzi 2 stanicami

- ❑ toto robia webové prehliadače / sťahovače

- ❑ **príklad:** cez úzke miesto prechádza práve 9 TCP spojení

- ❖ moja nová aplikácia s 1 TCP spojením dosiahne rýchlosť $R/10$

- ❖ ak si otvorím 9 TCP spojení, dosiahnem $R/2$!

Zhrnutie

❑ Princípy fungovania služieb transportnej vrstvy:

- ❖ delenie správ a adresácia soketov
- ❖ potvrdzovaný prenos dát
- ❖ kontrola toku dát
- ❖ kontrola zahltenia

❑ fungovanie implementácií protokolov transportnej vrstvy na internete:

- ❖ UDP
- ❖ TCP

V ďalšej prednáške:

- ❑ opustíme okraje siete (aplikačná a transportná vrstva)
- ❑ pozrieme sa na jadro siete

Ďakujem za pozornosť

Modifikované slajdy z knihy:

Computer Networking: A Top Down Approach ,
4th edition.

Jim Kurose, Keith Ross
Addison-Wesley, July 2007.